

LECTIO XXXI: Η ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΑ ΔΕ ΒΓΑΙΝΕΙ ΠΑΝΤΑ ΣΕ ΚΑΛΟ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Άσκηση Ι.

Μήπως θυμόσαστε τις παρακάτω αφαιρετικές:

Poeta **epistulis** contra iniuriam repugnat. (μαθ. Ι)

Aeneas **cum sociis** ad Italiam navigat. (μαθ. ΙΙ)

Ultimis annis vitae suae in **Campaniā** se tenebat. (μαθ. V)

Quattuor **ex legionibus** in hibernis conlocat. (μαθ. VI)

Augustus **ab Iulo** ortus erat. (μαθ. X)

Homo ingentis magnitudinis et **facie squalidā**. (μαθ. XIV)

Octavianus **supplicio** capitis eum adfecit. (μαθ. XIV)

Germani **lacte** nutriuntur. (μαθ. XV)

Germani **pedibus** proeliantur. (μαθ. XV)

Cacus fretus **viribus** suis erat. (μαθ. XVIII)

Catilina **ab Antonio** victus est. (μαθ. XIX)

Opibus urbis nolite confidere. (μαθ. XXV)

Eā puelā nihil festivius erat. (μαθ. XXVI)

Λύση

epistulis: απλή οργανική αφαιρετική του οργάνου στο repugnat.

cum sociis: εμπρόθετη οργανική αφαιρετική της συνοδείας στο navigat.

annis: απλή τοπική αφαιρετική του χρόνου στο se tenebat (ultimis: επιθετικός προσδιορισμός στο annis).

in Campaniā: εμπρόθετη τοπική αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο se tenebat.

ex legionibus: εμπρόθετη κυρίως αφαιρετική που δηλώνει το διαιρεμένο όλο στο conlocat.

in hibernis: εμπρόθετη τοπική αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο conlocat.

ab lulo: εμπρόθετη κυρίως αφαιρετική που δηλώνει καταγωγή στο *ortus*.

facie: οργανική αφαιρετική της ιδιότητας στο *homo* (*squalidā*: επιθετικός προσδιορισμός στο *facie*).

supplicio: αφαιρετική οργανική του μέσου στο *adfecit*.

lacte: οργανική αφαιρετική του μέσου στο *nutriuntur*.

pedibus: οργανική αφαιρετική του τρόπου στο *proeliantur*.

viribus: αφαιρετική οργανική του μέσου στο *fretus*.

ab Antonio: εμπρόθετη κυρίως αφαιρετική του ποιητικού αιτίου στο *victus est*.

opibus: αφαιρετική οργανική του μέσου(ή αντικείμενο) στο *confidere*.

puellā: κυρίως αφαιρετική συγκριτική (λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης) στο *festivius*.

Άσκηση II.

Να αναγνωριστούν οι αφαιρετικές του κειμένου *hastā*, *armis*, *operā*.

Λύση

hastā: οργανική αφαιρετική του οργάνου στο *transfixit*.

armis: κυρίως αφαιρετική του χωρισμού στο *spoliavit*.

operā: αφαιρετική οργανική του μέσου στο *fugati sunt*.

Άσκηση III.

Να γίνει χρονική αντικατάσταση των τύπων: abiret, cernatur, revertisset.

Λύση

Ενεστώτας	abeat	cernatur	revertatur
Παρατατικός	abiret	cerneretur	reverteretur
Μέλλοντας	abiturus sit	—	reversurus sit
Παρακείμενος	Abierit/abiverit	conspectum sit	reverterit (reversus sit)
Υπερσυντέλικος	Abisset/abivisset	conspectum esset	revertisset (reversus esset)
Συντελεσμένος Μέλλοντας	—	—	—

Άσκηση IV.

Να μεταφραστούν στα λατινικά οι προτάσεις:

Παρά τη διαταγή του πατέρα του ο νέος πολέμησε με το Λατίνο στρατιώτη.

Ο νέος τιμωρήθηκε από τον πατέρα του με θάνατο.

Λύση

Iniussu patris sui adulescens cum milite Latino pugnavit.

Adulescens morte a patre suo multatus est.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Άσκηση Ι.

Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για τον καθένα:

nobili: ονομαστική ενικού στο γένος που βρίσκεται.

exercitui: ονομαστική πληθυντικού.

omnes: αιτιατική πληθυντικού.

hostium: γενική ενικού.

his: στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

viribus: αφαιρετική ενικού.

certamen: αιτιατική ενικού.

fortior: ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους.

cuius: γενική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται.

mortem: αιτιατική πληθυντικού.

Λύση

nobili: **nobile**.

exercitui: **exercitus**.

omnes: **omnes**.

hostium: **hostis**.

his: **hoc**.

viribus: **vi**.

certamen: **certamen**.

fortior: **fortioria**.

cuius: **quorum**.

mortem: **mortes/-is**.

Άσκηση II.

Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον τύπο που σας ζητείται για τον καθένα, στη φωνή που βρίσκονται (Να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο όπου χρειάζεται):

praefuit: γ' ενικό υποτακτικής παρατατικού.

edixit: β' ενικό προστακτικής ενεστώτα.

laccessitus est: α' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα.

congregiamur: γ' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου.

confisus: απαρέμφατο μέλλοντα.

permotus: β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού.

ruit: γ' ενικό υποτακτικής μέλλοντα.

spoliavit: γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα.

fugati erant: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του ίδιου χρόνου.

multavit: απαρέμφατο παρακειμένου.

Λύση

praefuit: **praeesset.**

edixit: **edic.**

laccessitus est: **lacessemur.**

congregiamur: **congressi sint.**

confisus: **confisurum esse.**

permotus: **permovebamini.**

ruit: **ruiturus sit.**

spoliavit: **spolient.**

fugati erant: **fugati essent.**

multavit: **multavisse.**

Άσκηση III.

nobili, fortior: Να αντικατασταθούν τα επίθετα στα παραθετικά τους, να σχηματιστούν τα αντίστοιχα επιρρήματα καθώς και τα παραθετικά τους.

Λύση

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
nobili	nobilior	nobilissimo
fortis	fortior	fortissimus

Επίρρημα

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
nobiliter	nobilius	nobilissime
fortiter	fortius	fortissime

Άσκηση IV.

Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική στην πρόταση:

[...] a duce hostium his verbis proelio lacessitus est.

Λύση

[...] a duce hostium his verbis proelio lacessitus est.

Ενεργητική σύνταξη: Dux hostium his verbis proelio eum lacessivit.

Άσκηση V.

Bello Latino T. Manlius consul (praefuit): να αναλύσετε την παράθεση σε δευτερεύουσα πρόταση

Λύση

Bello Latino T. Manlius, **qui consul erat**, (praefuit).

Άσκηση VI.

Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος:

- a. exercitui: γενική ή δοτική ως αντικείμενο στο praefuit
- b. castris: δοτική ή αφαιρετική απομάκρυνσης/χωρισμού στο abiret
- c. paulo: αφαιρετική συγκριτική ή του μέτρου-διαφοράς στο post
- d. proelii: γενική υποκειμενική ή αντικειμενική στο eventū
- e. eventū: αφαιρετική ποιητικού αιτίου ή εκτίμησης/κρίσης στο cernatur
- f. quanto: δοτική ή αφαιρετική μέτρου-διαφοράς στο antecellat
- g. viribus: αφαιρετική μέσου ή μέτρου-διαφοράς στο confisus
- h. cupiditate: αφαιρετική εξωτερικού ή εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο permotus
- i. consulis: γενική υποκειμενική ή αντικειμενική στο iniussu
- j. fortior: κατηγορούμενο ή επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου μέσω του transfixit

Λύση

- a. ~~γενική ως αντικείμενο στο praefuit,~~
- b. δοτική απομάκρυνσης/χωρισμού στο abiret,
- c. αφααιρετική συγκριτική στο post,
- d. γενική αντικειμενική στο eventū,
- e. ~~αφααιρετική ποιητικού αιτίου στο cernatur,~~
- f. δοτική μέτρου-διαφοράς στο antecellat,
- g. ~~αφααιρετική μέτρου-διαφοράς στο confisus,~~
- h. ~~αφααιρετική εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο permotus,~~
- i. ~~γενική αντικειμενική στο iniussu,~~
- j. ~~κατηγορούμενο μέσω του transfixit~~

Άσκηση VII.

Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος:

1. bello: είναι δοτική ή αφαιρετική ενικού
2. Manlius: η κλητική ενικού είναι Manlie ή Manli
3. genere: η ονομαστική πληθυντικού είναι generes ή genera
4. nobili: είναι δοτική ή αφαιρετική ενικού
5. nobili: η ίδια πτώση στον συγκριτικό είναι nobiliore ή nobiliori
6. exercitui: η δοτική πληθυντικού είναι exercitibus ή exercituibus
7. praefuit: το απαρέμφατο του ενεστώτα είναι praesse ή praeesse
8. abiret: το απαρέμφατο παρακειμένου είναι abisse ή afuisse
9. abstinerent: το γ' πληθυντικό της προστακτικής του μέλλοντα είναι abstineunto ή abstinento
10. quanto: η γενική ενικού είναι quantius ή quanti

Λύση

1. ~~είναι δοτική ενικού,~~
2. ~~η κλητική ενικού είναι Manlie,~~
3. ~~η ονομαστική πληθυντικού είναι generes,~~
4. ~~είναι δοτική ενικού,~~
5. ~~στον συγκριτικό είναι nobiliori,~~
6. ~~η δοτική πληθυντικού είναι exercituibus,~~
7. ~~το απαρέμφατο του ενεστώτα είναι praesse,~~
8. ~~το απαρέμφατο παρακειμένου είναι afuisse,~~
9. ~~το γ' πληθυντικό της προστακτικής του μέλλοντα είναι abstineunto,~~
10. ~~η γενική ενικού είναι quantius~~

Άσκηση VIII.

peto: Να γράψετε το β' και γ' ενικό πρόσωπο σε όλους τους χρόνους της οριστικής, υποτακτικής και τα απαρέμφατα της φωνής.

Λύση

Οριστική: petis/petit, petebas/petebat, petes/petet, petivisti (petisti)/petivit (petiit),
petiveras (petieras)/ petiverat (petierat), petiveris (petieris)/ petiverit (petierit)

Υποτακτική: petas/petat, peteres/peteret, petiturus, -a, -um sis/sit, petiveris
(petieris)/petiverit (petierit), petivisses (**petisses**)/petivisset (**petisset**)

Απαρέμφατα: petere, petiturum, -am, -um esse, petivisse (**petisse**)

Άσκηση IX.

hastā eum transfixit, viribus suis: Στις φράσεις αυτές να αντικαταστήσετε το *eum* με την προσωπική αντωνυμία *se* και το *suis* με τον κατάλληλο τύπο της αντωνυμίας *is,ea,id*. Ποια η συντακτική λειτουργία των όρων και ποια διαφορά στη σημασία εντοπίζετε;

Λύση

hastā se transfixit: η προσωπική αντωνυμία λειτουργεί και αυτή ως αντικείμενο στο ρήμα *transfixit*, αλλά εκφράζει ταυτόχρονα και αυτοπάθεια, ότι δηλ. διαπέρασε με το δόρυ τον εαυτό του και όχι αυτόν, δηλ. τον αρχηγό των εχθρών.

viribus eius: η επαναληπτική αντωνυμία λειτουργεί συντακτικά ως γενική κτητική (ή υποκειμενική) στο *viribus* και εκφράζει απλώς κτήση χωρίς αυτοπάθεια, δεν αναφέρεται δηλ. στις δικές του (του νεαρού) τις δυνάμεις αλλά στις δυνάμεις αυτού, δηλ. του αρχηγού των εχθρών που αναφέρθηκε παραπάνω.

Άσκηση Χ.

cuius operā: να εκφράσετε το μέσο με ισοδύναμη έκφραση.

Λύση

per quem

Άσκηση XI.

paulo post: να εκφράσετε τον προσδιορισμό του χρόνου με ισοδύναμη έκφραση.

Λύση

post paulum

Άσκηση XII.

Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις προτάσεις που ακολουθούν:

Fortior hoste hastā eum transfixit et armis spoliavit (adulescens).

Statim hostes fugā salutem petiverunt.

Sed consul adulescentem morte multavit.

Λύση

Ab adulescente fortiore hoste hastā is transfixus est et armis spoliatus est.

Statim ab hostibus fugā salus petita est.

Sed a consule adulescens morte multatus est.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥΣ

Άσκηση Ι.

Tum adulescens in certamen ruit: Να δηλώσετε τον σκοπό με όλους τους δυνατούς τρόπους. (certo¹)

Λύση

- a) certatum
- b) certandi causā/gratiā
- c) in/ad certandum
- d) ut adulescens certaret
- e) qui certaret

Άσκηση II.

natus, confisus permotus: Να αναλυθούν οι μετοχές σε προτάσεις.

Λύση

natus: **qui natus erat (est)**

confisus: **quod adulescens confisus erat (est)** (αντικειμενική αιτιολογία)

quod adulescens confisus esset (υποκειμενική αιτιολογία)

cum adulescens confisus esset (η αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)

permotus: **quod adulescens permotus erat (est)** (αντικειμενική αιτιολογία)

quod adulescens permotus esset (υποκειμενική αιτιολογία)

cum adulescens permotus esset (η αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)

Άσκηση III.

fortior hoste: Να δηλωθεί ο β' όρος σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Λύση

fortior hoste: **fortior quam hostis** [quam και ομοιόπτωτα με τον α' όρο (ενν. adulescens)]

Άσκηση IV.

Να αναγνωριστούν οι προτάσεις που εισάγονται με *ut*.

Λύση

ut omnes pugna abstinere: δευτερεύουσα ονοματική, βουλητική πρόταση, ως αντικείμενο στο ρήμα *edixit*, εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο *ut*, γιατί είναι καταφατική, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι κάτι το επιθυμητό και συγκεκριμένα με υποτακτική παρατατικού (*abstinere*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*edixit*) και αναφέρεται στο παρελθόν (ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων: η βούληση είναι δηλ. ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή, συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση, και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

ut singularis proelii eventu cernatur: δευτερεύουσα επιρρηματική, τελική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας με ρήμα το *congregiamur*. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *ut*, επειδή είναι καταφατική, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι κάτι το επιθυμητό, και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (*cernatur*) γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*congregiamur*) και αναφέρεται στο παρόν (ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, ο σκοπός είναι δηλ. ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του, συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Άσκηση V.

Να συμπληρώσετε τα κενά στις προτάσεις που ακολουθούν:

Statim hostes salutem petiverunt. (fugio3)

Sed consul adolescentem multavit. (caput)

Λύση

fugiendo: απλή αφαιρετική του γερουνδίου που δηλώνει τρόπο

capitis: η ποινή γενικά εκφράζεται με αφαιρετική πτώση εκτός από το **capitis**

Άσκηση VI.

Hostes fugā salute petiverunt sed consul adolescentem morte multavit: αφού μετατρέψετε την πρώτη πρόταση σε υποθετική, να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε ο υποθετικός λόγος να εκφράζει το δυνατό και το απραγματοποίητο στο παρελθόν.

Λύση

Si hostes fugā salute petant, consul adolescentem morte multet.

Si hostes fugā salute petivissent, consul adolescentem morte multavisset.

Άσκηση VII.

Is cum aliquando castris abiret // cum in castra revertisset: Να αναδιατυπώσετε τις χρονικές προτάσεις, ώστε να εκφράζουν μόνο τον χρόνο.

Λύση

Is dum aliquando castris abit.

Postquam/ut in castra revertit/reverterat.

Άσκηση VIII.

Is cum aliquando castris abiret, edixit: να συμπύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση σε χρονική μετοχή.

Λύση

Is aliquando castris abiens edixit.

Άσκηση IX.

Να συμπτύξετε τις υπογραμμισμένες προτάσεις σε μετοχές που να εκφράζουν το προτερόχρονο:

Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est.

Et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit.

Statim hostes fuga salutem petiverunt. Sed consul adolescentem morte multavit.

Λύση

Sed paulo post filius eius castris hostium praeterequitatis a duce hostium his verbis proelio laccessitus est

Et fortior hoste, hasta eum transfixum armis spoliavit.

Statim ab hostibus fuga salute petitā consul adolescentem morte multavit.

Άσκηση Χ.

Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitare debuerat: να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική (σε παθητική περιφραστική συζυγία).

Λύση

Sed paulo post filio eius castra hostium praeterequitanda fuerant.

Ημερομηνία τροποποίησης: 31/08/2018